

og økt forekomst av såkalte ekkokamre der fordommer forsterkes som følge av mangel på motstemmer. Alternativt kan du vise til hvordan lovforbud lar seg misbruke til å forfølge politiske motstandere eller folk man misliker.

Felles for alle disse argumentene er at de bygger på antakelser om årsakssammenhenger det kan være vanskelig å sannsynliggjøre. Påvisning av slike årsakssammenhenger vil være mindre viktig i din kritikk av forbud mot hatytringer hvis du forsvarer en statusbasert teori om rettigheter. Da vil argumentene heller handle om hvilke rettigheter vi bør ha som ansvarlige samfunnsborgere med evne til å gjøre oss opp selvstendige meninger. Et eksempel på en slik argumentasjonsstrategi finner vi hos en annen amerikansk filosof, Thomas Nagel (1937–).

Nagel er imot sensur av ytringer som uttrykker intoleranse og fordomsfulle holdninger til andre. Selv om sensur av hatytringer ikke trenger å ha veldig alvorlige skadevirkninger, regner han likevel sensur som en grov urett mot oss alle. Grunnen er at han ser ytringsfriheten som en vesentlig del av den tankefriheten ethvert fornuftsvesen har krav på. Å utsette egne oppfatninger for kritikk og å bli konfrontert med motstridende synspunkter, inkludert svært upopulære og umoralske synspunkter, utgjør en viktig del av det å ta selvstendig stilling til en sak. Nagel hevder derfor at sensur av hatytringer er i konflikt med anerkjennelse av andre personers evne til å gjøre seg opp meninger på selvstendig grunnlag. Det er etter hans oppfatning respektløst og krenkende å ville beskytte voksne mennesker mot ytringene til intolerante fanatikere. Og mest

krenkende er antakelsen om at fanatikeren skal klare å overbevise oss hvis ikke hatytringer forbys (Nagel, 1995, s. 95–97).

Det er flere spørsmål Nagel ikke tar stilling til i sin kritikk av forbud mot hatytringer. For eksempel diskuterer han ikke den ekskluderende og polariserende effekten hatytringer kan ha. Han diskuterer heller ikke hvorvidt det er et problem at hatytringer skaper frykt og større barrierer for å delta i samfunnsdebatten. Det er imidlertid nærliggende å anta at han mener vår status som selvstendig tenkende vesener trumfer andre hensyn i denne sammenhengen. Ut fra hans statusbaserte standpunkt begrenser våre rettigheter de midlene staten kan ta i bruk for å hindre utbredelsen av hatytringer.

20.4 Hva taler til fordel for naturlige rettigheter?

En viktig styrke ved teorier om naturlige eller statusbaserte rettigheter er at de harmonerer godt med den utbredte tanken at vi har visse ubetingede forpliktelser overfor andre personer. Å avstå fra å drepe andre er ett eksempel på en forpliktelse som under normale omstendigheter gjelder uansett hvilke målsettinger vi ellers har. Tilsvarende er vi som samfunn forpliktet til ikke å straffe noen uten lov og dom. Selv om vi skulle vurdere det slik at vilkårlig avstraffelse i en gitt situasjon kan ha en gunstig avskrekkende effekt, er det likevel galt å straffe noen uten rettferdig rettergang.

Et kjennetegn ved denne typen forpliktelser er at de fungerer som en slags trumf som slår ut andre hensyn. Når vi skal gjøre valg, er det ofte slik at vi må veie ulike hensyn opp mot hverandre. Sett at du vurderer å kjøpe en ny skjorte fordi du ønsker å ta deg godt ut på